

Μακεδονικά

Τόμ. 3 (1956)

Bernard Vonderlage, Thessaloniki. Bilder aus der vergangenheit der stadt; ihre beziehugen zur deutschen geschichte

Στίλπων Π. Κυριακίδης

doi: [10.12681/makedonika.1136](https://doi.org/10.12681/makedonika.1136)

Copyright © 2015, Στίλπων Π. Κυριακίδης

Άδεια χρήσης [Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/).

Βιβλιογραφική αναφορά:

Κυριακίδης Σ. Π. (1956). Bernard Vonderlage, Thessaloniki. Bilder aus der vergangenheit der stadt; ihre beziehugen zur deutschen geschichte. *Μακεδονικά*, 3, 456–457. <https://doi.org/10.12681/makedonika.1136>

σφαλή. Ἐφ' ὅσον πρόκειται περὶ γνωστῶν καὶ ἀλλαγῶθεν παραδόσεων καὶ διηγήσεων ἢ ἀπλῆ δήλωσις *μακεδονικὰ* οὐδὲν λέγει.

ΣΤΙΛΠΩΝ Π. ΚΥΡΙΑΚΙΔΗΣ

Bernard Vonderlage, Aus mazedonische Bauernstuben. Mazedonische Legenden, Fabeln und Märchen, gesammelt von Dr Paraskevas Miliopoulos, übertragen von—Hans Christians Verlag, Hamburg. 8ον, σελ. 110.

Ὁ ἐκδότης δημοσιεύει ἐν μεταφράσει τριάκοντα καὶ μίαν λαϊκὰς παραδόσεις, μύθους καὶ παραμύθια, ελλημμένα ἐκ τῆς ἀνωτέρω κριθείσης συλλογῆς τοῦ Μηλιοπούλου «Ὁ Κότσυφας ὁ Κύρ - Κώστας» καὶ ἄλλης εἰσέτι ἀνεκδότου τοῦ αὐτοῦ συλλογέως. Αἱ μεταφράσεις, διατηροῦσαι φυσικὰ τὰ ἐλαττώματα τῶν πρωτοτύπων, εἶναι ἐπιτυχεῖς καὶ ὀφείλονται χάριτες εἰς τὸν μεταφραστήν, ὅστις καθιστᾷ προσιτὴν εἰς τὸ γερμανικὸν κοινὸν καὶ τοὺς ἀγνοοῦντας τὴν ἑλληνικὴν ξένους λαογράφους ἐπιστήμονας τὴν λαογραφικὴν ὕλην τῆς Μακεδονίας, εἰς τὴν ὁποίαν διέμεινε καὶ τὴν ὁποίαν προφανῶς ἠγάπησε καὶ ἀγαπᾷ, διὰ τὴν ἴσως ἢ ἐργασία αὐτοῦ ὠφελιμωτέρα, θὰ ἔπρεπε νὰ προσανατολισθῆ καλύτερον πρὸς τὴν ἑλληνικὴν ἐν γένει λαογραφίαν καὶ τὰς γενομένας καὶ γινόμενας ἐργασίας ἐν τε τῇ Ἑλλάδι καὶ ἔξω αὐτῆς διὰ τὰς παραδόσεις, τοὺς μύθους καὶ τὰ παραμύθια, περὶ τὰ ὁποῖα ἀρχίζει νὰ ἀσχολῆται. Ἐκ τῶν γραφομένων ἐν τῷ προλόγῳ φαίνεται ὅτι ὁ μεταφραστὴς ὀλίγην γνῶσιν ἔχει τῶν πρὸ τοῦ Kretschmer γενομένων ἐργασιῶν, ἀλλὰ καὶ τῶν μετ' αὐτὸν διὰ τε τὴν Ἑλλάδα καὶ ἰδιαίτερος διὰ τὴν Μακεδονίαν. Ὁ δὲ χαρακτηρισμὸς τοῦ συλλογέως, ἐκ τοῦ ὁποίου ἀντλεῖ, μὲ τὰ ἴδια ὀνόματα, δηλ. Forscher καὶ Gelehrte, μὲ τὰ ὁποῖα χαρακτηρίζει καὶ τὸν ἐπιφανέστατον καὶ σεβαστότατον γηραιὸν καθηγητὴν τῆς Βιέννης Paul Kretschmer, καθὼς καὶ ἡ παράθεσις τῆς Ἐταιρείας Μακεδονικῶν Σπουδῶν πρὸς τὴν ἐν ἐμβρυῶδει καταστάσει εὐρισκομένην καὶ οὐδεμίαν μέχρι τοῦδε ἐργασίαν ἐπιδείξασαν αὐτοκαλουμένην Ἀκαδημίαν, δεικνύει ὅτι μακρὰν τῆς Ἑλλάδος εὐρισκόμενος ἀγνοεῖ καὶ πρόσωπα καὶ πράγματα.

ΣΤΙΛΠΩΝ Π. ΚΥΡΙΑΚΙΔΗΣ

Bernard Vonderlage, Thessaloniki. Bilder aus der Vergangenheit der Stadt; ihre Beziehungen zur deutschen Geschichte. Cram, De Gruyter & Co, Hamburg 1953, 8ον, σ. 174 + πιν. 8.

Τὸ κομψὸν βιβλίον εἶναι προῖδον ρομαντικῆς, δύναται τις νὰ εἴπῃ, ἀγάπης τοῦ συγγραφέως πρὸς τὴν πόλιν τῆς Θεσσαλονίκης, εἰς τὴν ὁποίαν ἔζησε προπολεμικῶς ὡς καθηγητῆς εἰς τὴν Γερμανικὴν Σχολήν. Ὁ συγγραφεὺς δὲν συνέγραψεν ἱστορίαν τῆς πόλεως, δίδει ὅμως ζωηρὰ καὶ ἐκφραστικὰς εἰκόνας τῶν σπουδαιωτάτων αὐτῆς γεγονότων, δι' ὧν ὁ φιλίστωρ

ἀναγνώστης ἀποκτᾷ ἀρκετὰ σαφῆ ἰδέαν τῆς μακραίωνος ἱστορίας τῆς πόλεως ἀπὸ τῆς ἀρχαιότητος μέχρι τῆς ἀπελευθερώσεως αὐτῆς ἀπὸ τοῦ τουρκικοῦ ζυγοῦ. Αὐτὸ ἐπεδίωξεν ὁ συγγραφεὺς καὶ νομίζω τὸ ἐπέτυχε.

Τὸ βιβλίον ὅμως δὲν στερεῖται ἐνδιαφέροντος καὶ διὰ τοὺς περὶ τὴν ἱστορίαν τῆς πόλεως ἀσχολουμένους ἱστορικούς. Ὁ συγγραφεὺς προέβη καὶ εἰς ἀρχαιακὰς ἐρεῦνας ἐν Γερμανίᾳ, τῶν ὁποίων προῖόν εἶναι τὰ περὶ τοῦ ἐμπορίου ὑφασμάτων μεταξὺ Θεσσαλονίκης καὶ Γερμανίας περὶ τὸ 1800, τὰ περὶ τῶν προξένων τοῦ Ἀμβούργου ἐν τῇ πόλει ταύτῃ, τὰ περὶ τῶν πρώτων ταξειδίων τῶν πλοίων τῆς Γερμανικῆς Ἀνατολικῆς Γραμμῆς, καθὼς καὶ τὰ περὶ τῆς σφαγῆς τῶν προξένων ἐν ἔτει 1876 κατ' ἄγνωστον τέως περιγραφὴν, ἀποκειμένην ἐν τοῖς Κρατικοῖς ἀρχείοις τοῦ Ἀμβούργου. Τὰ κεφάλαια ταῦτα ἀνοίγουν νέας ὁδοὺς διὰ τὴν ἱστορικὴν ἔρευναν τοῦ ἐμπορίου τῆς πόλεως πρὸς τὴν Γερμανίαν.

Ἄτυχῆς εἶναι ἡ συσχέτισις τοῦ ὀνόματος τῶν Καβείρων πρὸς ἀνύπαρκτον ὄνομα σημερινῆς ὁδοῦ τῆς Θεσσαλονίκης (Ἐὸς Καρραβουνίων. Ἀσφαλῶς πρόκειται περὶ τῆς ὁδοῦ Καμβουνίων), καθὼς καὶ τῆς λατρείας αὐτῶν πρὸς τὰ σημερινὰ Ἀναστενάρια, τὰ ὁποῖα εἶναι καὶ ἐπέισακτα ἐν Μακεδονίᾳ καὶ ἄσχετα τελείως πρὸς τὰ ἀρχαῖα Καβείρια. Εἰς τοὺς δημοσιευομένους χάρτας τὸ ὄνομα τῆς ἀρχαίας μακεδονικῆς πόλεως Smydra πρέπει νὰ διορθωθῇ εἰς τὸ ὀρθὸν Skydra.

Καὶ εἰς τὸ ἔργον τοῦτο παρατηρεῖται ἐν τῷ προλόγῳ ἡ ἀπονομή τῶν τίτλων τοῦ καθηγητοῦ καὶ τοῦ διδάκτορος εἰς ἀξιόλογα μὲν πρόσωπα, ἀλλὰ μὴ ἔχοντα τὰς ἰδιότητας ταύτας.

ΣΤΙΛΠΩΝ Π. ΚΥΡΙΑΚΙΔΗΣ

Ἰωάννου Γ. Ξανθοῦ, Ἱστορία τῆς Γευγελῆς καὶ ἐθνικὴ δρᾶσις τῶν κατοίκων αὐτῆς καὶ τῶν πέριξ χωρίων. Θεσσαλονίκη 1954. 8ον, σ. 150.

Ὁ φιλόπατρις συγγραφεὺς, συνταξιούχος δημοδιδάσκαλος καὶ παλαιὸς μακεδονομάχος, βλέπων ὅτι ἡ πατρίς αὐτοῦ Γευγελὴ οὐδαμοῦ ἐν ταῖς ἱστορίαις ἀναφέρεται ὡς λαβοῦσα μέρος εἰς τοὺς ἀπὸ τοῦ 1821 ἐθνικοὺς ἀγῶνας, ἀπεφάσισε νὰ συγγράψῃ τὴν ἱστορίαν αὐτῆς. Τὸ ἔργον φυσικὰ δὲν ἦτο καὶ πολὺ εὐκόλον προκειμένου περὶ τῶν παλαιότερων αἰώνων, διότι ἡ ἱστορικὴ ὕλη διὰ τὰς μικρὰς πόλεις εἶναι πενιχρὰ καὶ δυσέρευτος, ἐστερεῖτο δ' ὁ συγγραφεὺς καὶ τῆς ἀπαιτουμένης ἐπιστημονικῆς προπαιδείας. Διὰ τοὺς νεωτέρους ὅμως χρόνους, καθ' οὓς ὁ συγγραφεὺς ἔδρασεν ἐν τῇ πατρίδι του ὡς δημοδιδάσκαλος ἅμα καὶ μακεδονομάχος, τὸ πρᾶγμα ἦτο εὐκολώτερον, διότι ὁ ἴδιος ἐγνώρισε πράγματα καὶ πρόσωπα καὶ γεγονότα.

Πρῶτον μᾶς δίδει ἀξιολόγους πληροφορίας διὰ τὴν Γευγελὴν καὶ τὴν περιοχὴν τῆς ἀπὸ ἀπόψεως γεωγραφικῆς, οἰκονομικῆς καὶ ἐθνολογικῆς κατὰ